

Робърт Шекли – Корпорация „Безсмъртие“

По-късно Томас Блейн често си мислеше как бе умрял и все му се щеше да бе станало някак по-интересно. Защо не можа да срещне смъртта в двубой с тайфун, срещу връхлитащ тигър или както се катери по ветровита планина? Защо смъртта му бе тъй кротка, тъй банална, тъй обикновена?

Но разбираше, че една героична смърт не би му подходила. Несъмнено му е било писано да умре тъкмо така – бързо, тривиално, калпаво и безболезнено. Навярно целият му живот бе преминал в подготовка и оформяне на тази смърт – смътни признаци в детството, многообещаващи перспективи в ученическите години, неумолима сигурност, когато навърши тридесет и две.

И все пак, независимо колко е банална, смъртта си остава най-интересното събитие в човешкия живот. Блейн мислеше за своята с неутолимо любопитство. Трябваше да опознае ония минути, ония последни безценни секунди, когато собствената му лична смърт го е дебнела в засада на едно мрачно шосе в Ню Джърси. Имало ли е някакво знамение, някаква поличба? Какво е сторил или не е сторил? Какво си е мислил?

Тия последни секунди бяха съдбоносни за него. Как точно бе умрял?

Караше по правото, пусто и бяло шосе, лъчите на фаровете опипваха далечината, а мракът отпред отстъпваше в безкрая. Спидометърът сочеше седемдесет и пет мили. Имаше чувството, че са само четиридесет. Неиде далече по пътя зърна да се задават фарове, първите от часове насам.

Блейн се завръщаше в Ню Йорк след едноседмична ваканция във вилата си край залива Чезапик. Беше се отдал на риболов и плуване, а между тези две занимания дремеше на припек върху нерендосаните дъски на пристана. Един ден отскочи с платноходката си до Оксфорд и вечерта посети танцовата забава в яхтклуба. Срещна смешно чипоносо момиче със синя рокля, което му каза, че прилича на авантюрист от Южните морета – тъй загорял и строен в сиво-кафявия си спортен костюм. На другия ден отплава обратно към вилата да дреме на припек и да мечтае как ще зареже всичко, ще натовари платноходката с консерви и ще поеме за Таити. Ах, Раятеа, планините на Мурее, прохладният попътен вятър...

Но от Таити го делеше цял континент, цял океан, пък и други препятствия. Тази мисъл стигаше само за някой и друг час бленуване, но като план за действие определено не я биваше. Сега се завръщаше в Ню Йорк при работата си като младши конструктор на яхти в знаменитата стара фирма „Матисън и Питърс“.

Фаровете на другата кола приближаваха. Блейн намали скоростта на шестдесет мили.

Въпреки титлата си Блейн рядко се докопваше до проектирането на яхти. Стариият Том Матисън имаше грижата за стандартните увеселителни корабчета. Брат му Ролф, по прякор Царя на мистиката, беше прочут по цял свят със своите платноходи за презокеански състезания и бързи индивидуални проекти. Тъй че какво оставаше за младшия конструктор?

Блейн чертаеше схеми и планове на палуби, въртеше организацията, обявите и рекламата. Работата беше отговорна и нелишена от известна доза удоволствие. Но не беше проектиране на яхти.

Знаеше, че би трябвало да подхване собствен бизнес. Но наоколо имаше толкова много проектант на яхти и толкова малко клиенти... Както бе казал на Лаура, все едно че проектираш арбалети, боздугани и катапулти. Интересен творчески труд, но кой би купил продукцията ти?

– Можеш да намериш пазар за платноходките си – каза му тя отчайващо прямо. – Защо не се престашиш?

Той се усмихна чаровно, хлапашки.

– Не ме бива за решителни действия. Аз съм спец по съзерцанието и меката печал.

– Искаш да кажеш, че си ленив.

– Нищо подобно. Все едно да кажеш, че орелът не препуска добре или че коня хич не го бива за полет. Не можеш да сравняваш разнородното. Просто не съм от хората, дето се докопват до кокала. За мен мечтите, бляновете, виденията и плановите са само обект на съзерцание, не и на изпълнение.

– Ненавиждам те, когато говориш така – въздъхна тя.

Разбира се, той наистина го излагаше грубовато. Но в думите му имаше и много истина. Беше си намерил приятна работа, прилична заплата, стабилно положение. Имаше апартамент в Гринуич вилидж, хай-фи уредба, вила на залива Чезапик, чудесна платноходка и обичта на Лаура плюс още няколко момичета. Може би според малко баналния израз на Лаура беше попаднал във водовъртеж сред потока на живота... Но какво от това? Кроткото въртене само помага да наблюдаваш по-добре сцената.

Фаровете на другата кола бяха съвсем наблизо. Блейн забеляза поразен, че е увеличил скоростта на осемдесет мили в час.

Отпусна педала на газта. Колата му буйно и вироглаво свърна към връхлитащите фарове.

Авария? Повреда в управлението? С все сила опита да извърти волана. Не поддаваше. Колата удари ниската бетонна преграда между северното и южното платно, литна високо във въздуха. Кормилото свободно се завъртя в ръцете му и моторът изстена като осъдена душа.

Другата кола се мъчеше да кривне, но беше късно. Щяха да се сблъскат почти челно.

И Блейн си помисли: да, аз съм един от тях. Един от ония тъпи негодници, за които четеш как изгубили контрол над колите си и погубили невинни хора. Господи! Модерни коли и модерни пътища, и по-високи скорости, и все същите стари загубени рефлексии...

Внезапно, необяснимо, кормилото заработи отново – отсрочка по ръба на бръснача. Блейн не му обърна внимание. Когато фаровете на другата кола лумнаха през стъклото, настроението му изведнъж прерасна от съжаление в ликуване. В този миг приветстваше съкрушителния удар, жадуваше за него, за болка, унищожение, жестокост и смърт.

Сетне колите се срещнаха. Ликуването избледня също тъй бързо, както бе дошло. Блейн усети дълбока жал за всичко, което оставяше недовършено, за непреплуваните води, невидените филми, непрочетените книги, недокоснатите момичета. Нещо го метна напред. Воланът се строши в ръцете му. Стоманената колона го прониза в гърдите и пречупи гръбнака, докато главата му минаваше през предното стъкло.

В този миг разбра, че умира.

Миг по-късно умря бързо, банално, калпаво и безболезнено.